ગુજરાત સરકાર
શિક્ષણ વિભાગ
ઠરાવ ક્રમાંકઃ પીઆરઈ/૧૧૧૧/૨૮૩૪/ક
સચિવાલય, ગાંધીનગર
તા.૧૮/૦૧/૨૦૧૨

વંચાણે લીધા....

(1) The Right of Children to Free and Compulsary Education Act, 2009.
(2) શિક્ષણ વિભાગના ઠરાવ ક્રમાંકઃપીઆરઈ/112010/2507/ક, તા.22/06/2011.
(3) શિક્ષણ વિભાગનું જાહેરનામા ક્રમાંકઃજીએસ/એટીએસ/૨- પીઆરઇ-૧૧૧૧-સીંગલફાઇલ-3-ક, તા.૧૮/૦૧/૨૦૧૨

ઠ રા વ:

પ્રાથમિક શાળાઓમાં આમુખ(1)થી દર્શાવેલ બાળકોના મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણના અધિનિયમના કલમ 19 અને શિડ્યુલ 01 માં જણાવ્યા મુજબ મુખ્ય શિક્ષકની જગ્યા આમુખ(2) થી દર્શાવેલ શિક્ષણ વિભાગના ઠરાવથી મંજૂર કરેલ છે. શિક્ષણ વિભાગના તા.૧૮/૦૧/૨૦૧૨ના જાહેરનામા ક્રમાંકઃપીઆરઈ/૧૧૧૧/સીંગલફાઇલ/3/ક, થી મુખ્ય શિક્ષકની જગ્યા માટેના ભરતી નિયમો પણ મંજૂર થયેલ છે. આમુખ(3)થી દર્શાવેલ ઠરાવની જોગવાઈ મુજબ પ્રાથમિક શાળામાં મુખ્ય શિક્ષક ઉમેદવારી કરવા માટે મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી ઉત્તીર્ણ કરવાની જોગવાઈ કરેલ છે.

મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના આયોજન, સુચારૂ સંચાલન અને અમલીકરણની બાબત રાજ્ય સરકારની સક્રિય વિચારણા હેઠળ હતી. પુખ્ત વિચારણાને અંતે મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી માટે નીચે મુજબના નિયમો ઠરાવવામાં આવે છે.

મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી (HTAT) નું આયોજન રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા કરવામાં આવશે.

1. **ઉમેદવારની યોગ્યતાઃ**
   (ક) શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા મુખ્ય શિક્ષક માટે નિયત કરેલ શૈક્ષણીક લાયકાત, અનુભવ અને અન્ય જોગવાઈ/શરતો મુજબની રહેશે.
2. **મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી અને કસોટી રચનાનું માળખું અને વિષય-વસ્તુઃ**
   (ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી અંગેની તમામ કસોટીઓ બહુવિકલ્પ સ્વરૂપની અને વિવિધ હેતુલક્ષી સ્વરૂપ (Multiple Choice Question Based – MCQS) રહેશે. દરેક પ્રશ્ન એક ગુણનો રહેશે. દરેક પ્રશ્નના ઉત્તરમાં ચાર વિકલ્પ હશે.

જેમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરવાનો રહેશે. પરીક્ષાની પધ્ધતિ ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર નક્કી કરશે.

(ખ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના મૂલ્યાંકનમાં કોઈ નકારાત્મક ગુણાંકન (Negative Marking) રહેશે નહીં. સંપૂર્ણ ગોપનીયતા પ્રશ્નપત્રોની રચના સાથે જે તે વિષયની લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતા ઉત્તમ તજજ્ઞો દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા કરવાની રહેશે. તે માટેના અલાયદા નિતિ નિયમો અને સૂચનાઓ તથા માર્ગદર્શક બાબતો અંગેની સાહિત્ય સામગ્રી અને જાહેરનામું ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર તૈયાર કરીને પ્રચાર અને પ્રસાર કરશે.

3. **પરીક્ષા ફી:**

ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર વખતોવખત નક્કી કરે તે મુજબ રહેશે.

4. **મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી / પરીક્ષા:**

ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલ પ્રાથમિક શાળામાં બઢતી કે સીધી ભરતીથી મુખ્ય શિક્ષક થવા માટે નીચે પ્રમાણેની પરીક્ષા લેવામાં આવશે.

મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી / પરીક્ષા:

I. પ્રાથમિક શાળામાં બઢતી કે સીધી ભરતીથી મુખ્ય શિક્ષક થવા આ પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે.

(ક) વિવિધ હેતુલક્ષી કુલ 150 પ્રશ્નો રહેશે અને તેનો સમય સળંગ 120 મીનીટનો રહેશે. દરેક પ્રશ્નનો 1(એક) ગુણ હશે.

(ખ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી બે વિભાગમાં લેવામાં આવશે. દરેક વિભાગમાં 75-75 ગુણના પ્રશ્નો રહેશે.

(ગ) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના તમામ વિભાગ અને તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત રહેશે.

(ઘ) બન્ને વિભાગોનું એક જ પેપર રહેશે. (75-ગુણ)

II. વિભાગ – 1

મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના વિભાગ – 1 ના ત્રણ પેટા વિભાગ નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

(ક) સામાન્ય જ્ઞાનને લગતા પ્રશ્નો:

- ભારતીય બંધારણ, મૂળભૂત હક્કો અને ફરજો
- રાજનીતી અને શાસનતંત્ર(રાજ્ય અને દેશ), પ્રવાહો અને માળખું
- ગણિત, ઈતિહાસ, ભૂગોળ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી, પર્યાવરણ.
- ખેલ-કુદ અને રમતો
- સંગીત અને કલા
- રાઈટ ટુ ઈન્ફર્મેશન એક્ટ-2005(આર.ટી.આઈ.)

- ધ રાઈટ ઓફ ચિલ્ડ્રન્સ ટુ ફ્રી એન્ડ કમ્પલસરી એજ્યુકેશન એક્ટ-2009 (આર.ટી.ઈ.)
- મહાન વિભૂતિઓ(દેશ), વર્તમાન પ્રવાહો અને આનુસાંગિક બાબતો

(ખ) વહીવટી સંચાલનઃ

- ગુજરાત સરકારનું શિક્ષણ વિભાગનું માળખું અને તેની કચેરીઓનું કાર્ય તેમજ આંતર સબંધો (ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરીષદ, ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી ભવન, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, નગર શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી)
- ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિનિયમ-1947
- ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયમો-1949
- ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા (નિયમન) અધિનિયમ-1984
- ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા (પૂર્વ-પ્રાથમિક અને પ્રાથમિક શિક્ષક તાલીમ કોલેજ) નિયમો-1984
- નેશનલ કાઉન્સીલ ફૉર ટીચર એજ્યુકેશન એક્ટ-1993
- શિક્ષણ પંચો અને શિક્ષણ નીતિ, શિક્ષણમાં નૂતન પ્રવાહો, શિક્ષણ સુધારણા અને પહેલ(રાજ્ય અને દેશ કક્ષાએ)
- રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ પરિચર્યા-2005
- શિક્ષણ ક્ષેત્રે કાર્યરત રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓનું માળખું અને કાર્યો (એન.સી.ઈ.આર.ટી, નુપા, એન.સી.ટી.ઈ., સી.બી.એસ.ઈ.)
- શીખવવાના કૌશલ્યો, શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
- શિક્ષણમાં નવીનીકરણ લાવવાની આવડત
- આચાર્યનું માનસિક સ્વાસ્થ્ય
- શિક્ષણમાં નવીન પ્રવિધિઓનું જ્ઞાન અને અમલીકરણ
- ક્રિયાત્મક સંશોધન,
- સતત અને સર્વગાહી મૂલ્યાંકન
- સ્કૂલ મેનેજમેન્ટ કમિટિ અને આનુસાંગિક તમામ બાબતો

શાળાકીય નેતૃત્વઃ

- શાળા સંચાલનના મૂળ સિદ્ધાંતો
- વ્યવસ્થાપનના કાર્યો અને ફરજો
- પ્રેરણા, માહિતીનું વિશ્લેષણ અને અર્થઘટન
- નેતૃત્વના ગુણો

(ગ) મેથડોલોજી અને એજ્યુકેશન સાયકોલોજી

- રીઝનીંગ એબીલીટી અને લોજીકલ રીઝનીંગ, ડેટા ઈન્ટરપ્રિટેશન સાથે

III. વિભાગ – 2 (75-ગુણ)

આ વિભાગમાં પ્રાથમિક શાળામાં ધોરણ – 1 થી 8 ના અભ્યાસક્રમ આધારિત પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરવામાં આવશે. પરંતુ તેનું કઠિનતા મૂલ્ય અને સબંધ માધ્યમિક શિક્ષણ (ધો.9 અને ધો.10) પ્રમાણે રહેશે પરંતુ દરેક વિષયનું ગુણ ભારાંક સમાન રહે તે જરૂરી નથી.

5. **મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીમાં પસંદગી પામવાના ધોરણોઃ**

(ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીમાં બન્ને વિભાગમાં જુદા જુદા ઓછામાં ઓછા 50 ટકા ગુણ અને બન્ને મળી ઓછામાં ઓછા 60 ટકા મેળવેલ હશે તો જ પાસ ગણાશે.

(ખ) અનુસૂચિત જાતિ/અનુસૂચિત જનજાતિ/સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અને વિકલાંગ ઉમેદવારના કિસ્સામાં મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી 55 ટકા ગુણ મેળવીને ઉત્તીર્ણ કરવાની રહેશે.

6. આ પરીક્ષા પાસ કરવાનું સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ દ્વારા સંચાલિત (જિલ્લા/નગર શિક્ષણ સમિતિ) અને અનુદાનિત ખાનગી પ્રાથમિક શાળામાં મુખ્ય શિક્ષકની પસંદગી માટે ફરજિયાત રહેશે.

7. (ક) મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટીના પ્રમાણપત્રની માન્યતા અવધિ પાંચ વર્ષની રહેશે. પરંતુ આ કસોટી આપવા માટે પ્રયત્નોની સંખ્યા નિયત કરવામાં આવતી નથી. એક વખત આ અભિયોગ્યતા કસોટી આપ્યા પછી ઉમેદવાર પોતાની ગુણાત્મક સુધારણા અને સારા ગુણાંકન માટે એક કરતાં વધારે વખત પરીક્ષા આપી શકશે, પરંતુ તેવા સંજોગોમાં છેલ્લી કસોટીના ગુણ જ પસંદગી માટે માન્ય ગણાશે.

(ખ) બઢતીથી મુખ્ય શિક્ષક બનવા માટે મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી(HTAT) એક વખત પાસ કરવાની રહેશે. તેમાં પાંચ વર્ષની સમય અવધિ લાગુ પડશે નહીં.

8. દરેક સફળ ઉમેદવારને ગુણાંકન સાથેનું પ્રમાણપત્ર ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા આપવામાં આવશે જેમાં ઉમેદવારનું નામ અને સરનામું, પરીક્ષા કેન્દ્રનું નામ-સરનામું અને કોડ નંબર, ઉમેદવારની જન્મતારીખ, પ્રયત્નોની સંખ્યા, કસોટી આપ્યાનો માસ અને વર્ષ, બન્ને વિભાગમાં મેળવેલ ગુણ અને ટકા છાપવાના રહેશે.

૭. મુખ્ય શિક્ષક અભિયોગ્યતા કસોટી માટે-ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા આવેદન પત્ર માંગવામાં આવે અને તેમાં જે માહિતી માંગેલ હોય તે માહિતીની વિગતો છૂપાવવામાં આવી હોય અથવા ખોટી માહિતી આપવાનું રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડને માલૂમ પડશે તો તેવા ઉમેદવારના પરિણામ રદ કરવાનો નિર્ણય અધ્યક્ષશ્રી, રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ લેશે.

ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે.

(એસ.બી.ગરાસિયા)
નાયબ સચિવ (પ્રાથમિક શિક્ષણ)
શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત સરકાર.

પ્રતિ,

- માન. રાજયપાલશ્રીના અગ્ર સચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર.
- માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, સચિવાલય,ગાંધીનગર.
- તમામ માન.મંત્રીશ્રીઓ/રાજય કક્ષાના મંત્રીશ્રીઓ/માન.સંસદીય સચિવશ્રીઓના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય,ગાંધીનગર.
- અગ્ર સચિવશ્રી (શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય,ગાંધીનગર.
- સચિવશ્રી,(પ્રાથમિક શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- સચિવાલયના તમામ વિભાગો, ગાંધીનગર.
- કમિશ્નરશ્રી, મધ્યાહન ભોજન યોજના અને શાળાઓ, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર.
- નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણ, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર.
- સ્ટેટ પ્રોજેકટ ડાયરેકટર, સર્વ શિક્ષા અભિયાન, સેકટર-૧૭, ગાંધીનગર.
- નિયામકશ્રી, નિરંતર શિક્ષણ, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર.
- નિયામકશ્રી, જી.સી.ઈ.આર.ટી. ગાંધીનગર.
- નિયામકશ્રી, ગુજરાત રાજય પાઠય પુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર.
- સચિવશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર.
- તમામ મ્યુનિસિપલ કમિશ્નરશ્રીઓ.
- તમામ જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીઓ,
- તમામ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી/શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ
- સર્વે શાસનાધિકારીશ્રી, મહાનગરપાલિકા, નગરપાલિકા અને નગર પંચાયત.

} નિયામકશ્રી પ્રાથમિક શિક્ષણ મારફત

- એકાઉન્ટન્ટ જનરલ, રાજકોટ/અમદાવાદ.
- પગાર અને હિસાબી અધિકારીશ્રી, અમદાવાદ/ગાંધીનગર.
- તમામ જિલ્લા તિજોરી અધિકારીશ્રીઓ.
- નિરીક્ષકશ્રી, સ્થાનિક ભંડોળ હિસાબ, ગુ.રા. ગાંધીનગર.
- માહિતી નિયામક, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર તરફ રાજયના અગ્રણી દૈનિક અખબારોમાં પ્રસિધ્ધિ અર્થે.
- શિક્ષણ વિભાગના તમામ અધિકારીશ્રીઓ.
- શિક્ષણ વિભાગની સર્વે શાખાઓ.
- કોમ્પ્યુટર સેલ, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય,ગાંધીનગર.(ઓન લાઈન મુકવા સારું)
- સિલેકટ ફાઈલ. /નાયબ સેકશન અધિકારી સિલેકટ ફાઈલ.